
Handreiking

Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Passenderwijs
Versie september 2022

Binnen Passend Onderwijs heeft het OPP een wettelijk kader en krijgt het een meer centrale rol binnen de ondersteuning aan kinderen met een complexe onderwijsbehoefte. Het is een middel om in gesprek te blijven met ouders/verzorger(s) over de ontwikkeling en het toekomstperspectief van hun kind. Het opstellen, plannen en uitvoeren van het OPP is een verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school.

Passenderwijs biedt middels deze handreiking een kader, op basis van de verstrekte informatie door de PO-Raad. Er is eveneens een format OPP beschikbaar op de website, facultatief te gebruiken. Bij het format OPP hoort een gebruiksaanwijzing en voorbeeld, eveneens vrij te gebruiken en aan te passen.

Wettelijk kader ontwikkelingsperspectief (OPP)

Het OPP vervangt het handelingsplan als wettelijk voorgeschreven instrument. In de toelichting bij de wetgeving worden de volgende doelstellingen benoemd:

- het OPP biedt de school handvatten om het onderwijs af te stemmen op de ondersteuningsbehoefte van de leerling
- het OPP is een instrument voor de communicatie met ouders
- met het OPP kan verantwoording worden afgelegd over de bereikte resultaten
- met het OPP wordt de planlast verminderd, scholen hoeven slechts 1x een OPP vast te stellen en alleen bij te stellen als dat uit evaluatie blijkt

Wanneer een OPP?

Scholen in het primair onderwijs moeten verplicht een OPP opstellen voor de volgende leerlingen:

- leerlingen in het speciaal onderwijs
- leerlingen in het speciaal basisonderwijs
- leerlingen die extra ondersteuning krijgen in het regulier basisonderwijs

Uitgelicht: *wanneer is sprake van extra ondersteuning?*

Binnen Passenderwijs spreken we van extra ondersteuning als aanbod binnen de basisondersteuning en daarbij behorende differentiatie niet meer voldoet om aan de onderwijsbehoefte van het kind te voldoen en/of de kerndoelen te behalen. Om het grijze gebied tussen basis- en extra ondersteuning enigszins te duiden, zijn twee richtlijnen opgesteld:

- bij extra ondersteuning is sprake van meervoudige, complexe onderwijsbehoeften welke specifieke inzet van middelen en/of expertise vraagt
 - bij extra ondersteuning is sprake van gerichte intensieve ondersteuning binnen het onderwijsproces welke binnen het reguliere curriculum niet geboden kan worden
-

De vraag of het opstellen van een OPP verplicht is voor een kind, dient beantwoord te worden vanuit de onderwijsbehoefte van het kind. De school zal dus moeten bepalen of de ondersteuning van het kind de vastgestelde basisondersteuning overstijgt. Is dit het geval, dan dient een OPP opgesteld te worden.

Wanneer geen OPP?

Reguliere basisscholen hoeven geen OPP op te stellen voor leerlingen die ondersteuning krijgen die valt onder het aanbod basisondersteuning, zoals begeleiding bij dyslexie, dyscalculie of kortdurende remedial teaching.

Wanneer moet het OPP opgesteld zijn?

Voor elke leerling in het speciaal (basis) onderwijs moeten scholen een OPP vaststellen binnen 6 weken na inschrijving van de leerling. Voor elke leerling binnen het regulier onderwijs die extra ondersteuning nodig heeft, moet het bevoegd gezag een ontwikkelingsperspectief vaststellen binnen 6 weken na inschrijving van de leerling.

De vaststelling moet voldoen aan twee eisen:

1. Over het plan als geheel moet met de ouders op overeenstemming gericht overleg hebben plaatsgevonden.
2. Het ontwikkelingsperspectief wordt pas vastgesteld nadat de ouders hebben ingestemd met het handelingsdeel ervan.

Visie Passenderwijs op het ontwikkelingsperspectief

Passenderwijs ziet het OPP als kwalitatief instrument om het onderwijs te plannen, te evalueren en doelen te stellen passend bij de ontwikkeling van het kind.

Dit gebeurt op het moment dat de ontwikkeling afwijkt van hetgeen binnen de basisondersteuning van betreffende groep verwacht mag worden en de onderwijsbehoefte van het kind dus vraagt om een extra aanbod.

Wanneer de school kiest voor vervangende leerdoelen ten opzichte van de basisondersteuning in de groep, is het OPP het instrument waarin deze aanpassingen op het reguliere programma worden gepland en verantwoord.

Passenderwijs stelt een format beschikbaar om scholen te ondersteunen bij het opstellen van een OPP. Het is aan de scholen of ze van dit format gebruik willen maken. Ons format is op de website beschikbaar en voorzien van een handreiking. Onze begeleiders Passend Onderwijs zullen het OPP gebruiken als basis in het begeleidingstraject.

Verplichte en facultatieve onderdelen

De wet geeft aan dat het OPP een aantal verplichte onderdelen moet bevatten. Algemene vuistregel is dat in het OPP alleen die informatie wordt verwerkt die in relatie staat tot het doel van het OPP.

Ontwikkelingsdeel

Verplicht

- Factoren die de ontwikkelen bevorderen of belemmeren ¹

Facultatief

- *Beschrijving van de beginsituatie (schoolloopbaan, beschikbare toetsen, diagnose, sociaal emotionele ontwikkeling)*
- *Leerontwikkeling op basis van behaalde toetsresultaten (vaardigheidsgroei TL/BL/SP/REK)*

Planningsdeel

Verplicht

- Uitstroombestemming van de leerling ²

Facultatief

- *De geplande vaardigheidsgroei en inhoudelijke doelen*
- *Gepland uitstroomniveau per leergebied*

Handelingsdeel

Verplicht

- Beschrijving van de individuele ondersteuning, zorg en begeleiding van de leerling, betrokkenen en welke hulpmiddelen beschikbaar zijn ³
- Indien wordt afgeweken van het onderwijsprogramma (bv. door vervangende onderwijsdoelen te benoemen wanneer de kerndoelen niet gehaald worden), dient dit aangegeven te worden
- Bij afwijking van onderwijstijd dienen afspraken over onderwijsaanbod, begeleiding en toetsing benoemd te worden
- Het handelingsdeel moet door ouders ondertekend worden ter instemming

¹ Dit zijn kindgebonden en omgevingsfactoren die (mede) bepalen of een leerling een bepaalde uitstroombestemming kan bereiken.

² De uitstroombestemming van de leerling is een gewogen besluit op basis van de uitstroomniveaus per leergebied en de factoren die de ontwikkeling en het leren van de leerling belemmeren en bevorderen. Hierbij kan de OPP-trap behulpzaam zijn, maar ook Parnassys en cito bieden richtlijnen. Wanneer de leerling nog erg jong is (bijv. een kleuter) wordt aangeraden de gemiddelde uitstroom van leerlingen van de school aan te houden. Dit kan later, wanneer de leerontwikkeling meer richting geeft, bijgesteld worden.

³ Hierbij mag verwezen worden naar het groepsplan wanneer het kind op onderdelen in het groepsplan mee doet. Wanneer er enkel aanpassingen in het aanbod op gedragsmatig gebied is, dan zal het aanbod voor de schoolvakken volledig in het groepsplan beschreven staan en kan daarnaar verwezen worden.

Evaluatiedeel

Verplicht

- Periodieke bespreking van de gestelde doelen met de ouders en evaluatie van de doelen ⁴

Beknopt of uitgebreid?

De school maakt keuzes in de facultatieve onderdelen van het OPP op basis van het doel van het OPP. Voor kinderen met een complexe onderwijsbehoefte op gedrag, die zich op het gebied van taal en rekenen 'normaal' ontwikkelen, kan vooral het planningsdeel van het OPP beknopt worden beschreven. Er hoeven geen tussendoelen te worden gesteld; daarvoor volstaat een directe verwijzing naar het basisaanbod. Het onderdeel 'geplande vaardigheidsgroei' is daarmee facultatief. Dit deel is voor leerlingen met een extra onderwijsbehoefte en aangepaste leerroute op de basisvakken uiteraard wel relevant. Er ontstaat dan een zogenaamd 'uitgebreid' ontwikkelingsperspectief.

Registratie bij register onderwijsdeelnemers (ROD, voorheen Bron)

Op basis van de wet 'Registratie van leerlingen met een ontwikkelingsperspectief in het basisregister onderwijs' dienen scholen het OPP van een leerling te registreren en uit te wisselen met ROD. De school registreert hiervoor de ingangsdatum van het OPP in het leerlingenadministratiesysteem (LAS). De ingangsdatum is de datum dat het OPP ingaat (let op: altijd uiterlijk 6 weken na de toekenning van het arrangement of inschrijving S(B)O). Ook de einddatum moet in het LAS geregistreerd staan en uitgewisseld worden. Als de leerling op een later moment opnieuw extra ondersteuning ontvangt, wisselt de school dit opnieuw met ROD. Er kunnen per leerling meerdere losse registraties van het ontwikkelingsperspectief zijn.

Instemming van ouders/verzorgers

Ouders/verzorgers hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel van het OPP. De instemming van ouders is niet vereist over de overige delen van het OPP (incl. het uitstroomperspectief). De school voert wel een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de ouders over het OPP als geheel. Ook als blijkt dat beide partijen van mening verschillen, kan het OPP als geheel wel worden vastgesteld.

Wanneer er geen overeenstemming met ouders is bereikt over het handelingsdeel, betekent dat niet dat de school de leerling niet meer kan of zou hoeven te begeleiden. De school zet het gesprek met ouders om tot overeenstemming te komen voort.

Let op: informatie uit het handelingsdeel waarvoor ouders geen instemming hebben gegeven, wordt door Passenderwijs niet gebruikt voor het opstellen van adviezen voor de aanvraag van (extra)ondersteuning.

Informatie

Informatie uit deze handreiking komt voornamelijk uit de brochure van de PO-raad, te downloaden middels de onderstaande link:

[Ontwikkelingsperspectief in het basisonderwijs | PO-Raad \(poraad.nl\)](#)

Op onze website zijn de handreiking en het format te downloaden: ([Documenten - Passenderwijs](#))

Onderwijsgeschillen heeft een informatieve themapagina over het OPP:

<https://onderwijsgeschillen.nl/thema/ontwikkelingsperspectief>

⁴ De school gaat na aan de hand van vaardigheidsscores of de geplande vaardigheidsgroei is gerealiseerd. Er wordt weergegeven wat nog extra aandacht nodig heeft in een volgende periode. Waar nodig wordt de uitstroombestemming aangepast.